

Pål Jonson

Indiens väpnade styrkor och kärnvapenprogram

Reserapport från tjänsteresa till Indien 13 till 20 juni 2001

TOTALFÖRSVARETS FORSKNING SINSTITUT

Försvarsanalys
172 90 Stockholm

FOI-R--0164--SE

Juli 2001

ISSN 1650-1942

Reserapport

Pål Jonson

Indiens väpnade styrkor och kärnvapenprogram

Reserapport från tjänsteresa till Indien 13 till 20 juni 2001

Utgivare Totalförsvarets Forskningsinstitut - FOI Försvarsanalys 172 90 Stockholm	Rapportnummer, ISRN FOI-R--0164—SE	Klassificering Reserapport
	Forskningsområde Säkerhetspolitik och NBC-vapen	
	Månad, år Juli 2001	Projektnummer A1107
	Verksamhetsgren 1. Forskning för regeringens behov	
	Delområde 11. Försvarsforskning för regeringens behov	
Författare/redaktör Pål Jonson	Projektledare Willhelm Unge	
	Godkänd av Bo Ljung	
	Tekniskt och/eller vetenskapligt ansvarig	
Rapportens titel Reserapport från tjänsteresa till Indien 13 –20 juni 2001		
Sammanfattning (högst 200 ord) Rapportförfattaren genomförde under juli 2001 tillsammans med ambassadör Ingolf Kiesow en forskningsresa till New Delhi och Kashmir inom ramen för FOI-projektet <i>Säkerhetspolitik och NBC-vapen</i> . Syftet med resan var att inhämta information om det säkerhetspolitiska läget i Indien och dess angränsande länder i allmänhet och om utvecklandet av Indiens kärnvapenprogram i synnerhet. De diskussionsämnen som denna reserapport redogör för är utformningen av Indiens framtida kärnvapenprogram, utvecklingen av Indiens konventionella stridskrafter, situationen i Kashmir samt förutsättningarna för den samtalsdialog som påbörjades mellan Indien och Pakistan den 14 juli 2001.		
Nyckelord Indien, Kashmir, kärnvapen, Pakistan, konventionella stridskrafter		
Övriga bibliografiska uppgifter	Språk Svenska	
ISSN 1650-1942	Antal sidor: 14 s.	
Distribution enligt missiv	Pris: Enligt prislista Sekretess	

Issuing organization FOI – Swedish Defence Research Agency Defence Analysis SE-172 90 Stockholm	Report number, ISRN FOI-R—0164--SE	Report type Base data report
	Research area code 3. Weapons of Mass Destruction	
	Month year July 2001	Project no. A1107
	Customers code 1. Research for the Government	
	Sub area code 11. Defence research for the Government	
Author/s (editor/s) Pål Jonson	Project manager Willhem Unge	
	Approved by Bo Ljung	
	Scientifically and technically responsible	
Report title (In translation) Travel Rapport From India 13-20 June 2001		
Abstract (not more than 200 words) <p>The author of this report undertook a research journey together with Ambassador Ingolf Kiesow to New Delhi and Kashmir in July 2001. The objective of the journey was to collect information about the strategic situation in South Asia in general and the development of India's nuclear weapons program in particular. The report elaborates on subjects such as the future of India's nuclear posture, the structure of India's conventional forces, the situation in Kashmir and the prospects for the dialogue between India and Pakistan which was initiated the 14 of July 2001.</p>		
Keywords India, Kashmir, nuclear weapons, Pakistan. Conventional forces		
Further bibliographic information	Language Swedish	
ISSN 1650-1942	Pages 15 p.	
	Price acc. To pricelist Security classification	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	6
2 UTFORMNINGEN AV INDIENS FRAMTIDA KÄRNVAPENPROGRAM..	7
2.1 STORLEK.....	7
2.2 KÄRNVAPENDOKTRINEN	9
2.3 SYNEN PÅ (N)MD	9
3 UTVECKLINGEN AV INDIENS KONVENTIONELLA STRIDSKRAFTER	10
3.1 FÖRSVARSGIFTER	10
3.2 MATERIALANSKAFNING.....	11
4 SITUATIONEN I KASHMIR	11
4.1 DEN MILITÄRA SITUATIONEN.....	11
4.2 DEN POLITISKA SITUATIONEN.....	12
5 FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR SAMTALEN MELLAN MUSHARRAF OCH VAJPAYEE	13
5.1 INTERNA FÖRVÄNTNINGAR	13
5.2 BEDÖMNING.....	13

1 INLEDNING

Rapportförfattaren företog tillsammans med ambassadör Ingolf Kiesow en forskningsresa till New Delhi och Kashmir inom ramen för FOI-projektet *Säkerhetspolitik och NBC-vapen*. Syftet med resan var att inhämta information om det säkerhetspolitiska läget i Indien och dess angränsande länder i allmänhet och om utvecklandet av Indiens kärnvapenprogram i synnerhet. De diskussionsämnen som denna reserapport redogör för är utformningen av Indiens framtida kärnvapenprogram, utvecklingen av Indiens konventionella stridskrafter, situationen i Kashmir samt förutsättningarna för de förestående samtalen mellan Indien och Pakistan. För en mer utförlig redogörelse för de möten som genomfördes hänvisas läsaren till Ingolf Kiesows reserapport FOI-R--01-H270--SE. Under hösten kommer även en mer omfattande FOI-rapport om Indien och Pakistans massförstörelsevapenprogram att ges ut.

Följande möten genomfördes:

I New Delhi

Dr. Kanti Bajpai, JNU School of International Studies

Major-General Gera, United Services Institution (BJP)

Mr. Gurbachan Jagat, Director General, Border Security Forces

Professor Bharat Karnad, Senior Researcher, Centre for Policy Research

Major-General Rao, United Services Institution (BJP)

Dr. Sheel Kant Sharma, Joint Secretary, Disarmament Affairs, MoE

Dr. R.R Subramanian, Senior Researcher, Centre for Policy Research

Mr. Albert Thibault, Deputy Chief of Mission, US Embassy

Dr. Charan Wadhva, Senior Researcher, Centre for Policy Research

Colonel Donald H. Zelder, Defense and Army Attaché of US Embassy

I Kashmir

Mr. Abass Ansari, Representative for Shia Community in All Hurriyat

Professor Abdul Ghani Bhat, Chariman of All Hurriyat

Mr. Omar Farouq, Chairman, People's Action Committee

Mr. Ghurbachan Jagat, Director General, Border Security Forces

Mr. Gulam Mohimmudin, Acting Cheif Minister for Jammu and Kashmir

Mr. Girish Chandra Saxena, Govenor of Jammu and Kashmir

Mr. Shabir Shah, Chairman, Jammu and Kahmir Democracy and Freedom Party

2 UTFORMNINGEN AV INDIENS FRAMTIDA KÄRNVAPENPROGRAM

Diskussionerna om Indiens kärnvapenprogram kretsande i huvudsak kring den framtida storleken på detta program, den doktrin som skall prägla handhavandet av kärnvapnen samt Indiens syn på det missilförsvar mot ballistiska robotar som Förenta staterna avser att upprätta.

2.1 Storlek

Det råder en relativt intensiv debatt i det säkerhetspolitiska etablissemanget i Indien om hur landet bör strukturera och utforma sitt kärnvapenprogram. Det fanns bland de intervjuade personerna på Centre of Policy Research och United Services Institution en konsensus om att ambitionsnivån för storleken av Indiens kärnvapenprogram bör vara att etablera sig som en "second tier nuclear state". Indien bör enligt dessa analytiker utveckla en kärnvapenarsenal som kvalitativt och kvantitativt motsvarar Storbritanniens, Frankrikes och Kinas kärnvapenprogram (det faktum att dessa stater har relativt olika utformade kärnvapenprogram nämndes inte i sammanhanget). En minimal avskräckningskapacitet med ett begränsat antal stridsspetsar har enligt Dr. Wadhva vid Centre for Policy Research inget egentligt värde eftersom ett sådant program saknar trovärdighet och därigenom avskräckningsförmåga. Dr. Wadhva framhöll även att utvecklingen av Indiens kärnvapenprogram huvudsakligen är avsett för att avskräcka Kina (inte Pakistan) från att bedriva kärnvapenutpressning/angrepp gentemot Indien.¹ Professor Bharat Karnad vid samma institut delade denna åsikt och hävdade att Indien kan avskräcka Pakistan med konventionella stridskrafter samt att det inte finns något bevis för att innehavet av kärnvapen avskräcker krig mellan stater. Enligt denna tankeskola kan trovärdigheten för Indiens kärnvapenavskräckning endast upprätthållas om Indiens kärnvapenprogram utvecklas parallellt med Kinas program samt att programmet även innefattar framtagandet av termonukleära stridsspetsar ("vätebomber").

De personer som intervjuades vid Centre for Policy Studies och United Services Institution utgör dock inte nödvändigtvis ett representativt urval för den indiska synen på den kvalitativa och kvantitativa utformningen av Indiens framtida kärnvapenprogram. En mer sofistikerad analys av de skiftande synpunkterna inom det säkerhetspolitiska etablissemanget i Indien presenterades av Dr. Kanti Bajpai vid JNU School of International Studies. Bajpai delade in detta etablissemanget i tre skolor där de s.k. "rejectionists" förespråkar en kärnvapenarsenal bestående av ca 60-100 kärnvapenstridsspetsar, där syftet med arsenalen är att upprätthålla en minimal avskräckningsförmåga gentemot andra stormakter samtidigt som Indien verkar för en global ned- och avrustning av kärnvapen. Representativa för denna tankeskola är bland andra Congress-partiet. Den andra kategorin representeras av de s.k. "pragmatists" som förespråkar en arsenal bestående av ca 100-150 stridsspetsar i syfte att avskräcka ett nukleärt angrepp från angränsande länder men även för att få internationellt erkännande som stormakt. Denna skola

¹ Rapportförfattaren vill i sammanhanget framhålla att det finns vissa tendenser i utformandet av Indiens kärnvapenprogram som stärker denna tes. Den nya missilen Agni 4 har en räckvidd på 3000 km, vilket medför att den är av underordnat värde för målidentifiering inom Pakistans gränser. General Gera framhöll även att den fortsatta utvecklingen av en Sea Launched Ballistic Missil indikerar att Indien avser att utveckla sin andra-slagsförmåga gentemot större kärnvapenstater än Pakistan, som endast har ett begränsat antal stridsspetsar, och ej har möjligheten att eliminera Indiens kärnvapenarsenal vid ett första slag (first strike). Avslutningsvis, upphandlandet av stridsflygplanet Su-30 som har mycket stor lastförmåga och lufttankningskapacitet indikerar att Indien avser att utveckla räckvidden på delar av sitt flygvapen utöver den kapacitet som Mirage-2000 och Mig-29 besitter.

propagerar till skillnad från "rejectionists" inte för en global avrustning av kärnvapen. Representativ för denna skola är bland annat den sittande regeringen. Avslutningsvis kategoriserade Bajpaj den tredje skolan som "maximalists" som propagerar för en kärnvapenarsenal i storleksordning 400-500 stridsspetsar där syftet med Indiens kärnvapenarsenal inte endast utgörs av behovet av avskräckning gentemot Kina eller Pakistan utan även dess roll som ett viktigt instrument för att hindra en oönskad amerikansk intervention i eventuella konflikter i Sydasiens. Representativa för denna tankeskola är bland andra analytikern Brahma Chellaney och generalen Nayan.

Bajpaj som själv förespråkar en avrustning av Indiens kärnvapenprogram framhöll dock att denna tanke har så litet stöd i det säkerhetspolitiska etablissemanget att den inte utgör en egen representativ skola.

Andra experter inom området framhöll att Indien i grunden har en passiv syn på kärnvapnen där syftet är att vidmakthålla en minimal avskräckningsförmåga och att några mer omfattande ambitioner inte är representativa för vare sig Congress eller BJP. Dessa experter anser att utformningen av Indiens kärnvapenprogram i huvudsak har sin upprinnelse i en indisk strävan efter internationell prestige snarare än ett legitimt och rationellt behov av en kärnvapenavskräckningsförmåga gentemot Kina eller Pakistan. Enligt detta synsätt är det ett "politiskt" snarare än "militärt" kärnvapenprogram som Indien innehar. De erfarenheter som dessa experter inhämtat från att iakttä övningar främst med indiska armén visade att det finns mycket begränsade kunskaper om att använda kärnvapen på operativ och taktisk nivå samt att skydd (force protection) och förmågan att agera i kontaminerat område är i det närmaste obefintlig.

Efter de samtal som genomförts framstår det som att Indien under det närmsta åren sannolikt kommer att kvalitativt och kvantitativt utveckla sin kärnvapenarsenal. Detta antagande bygger på hypotesen att Indien under BJP-regeringen har utpräglade stormaktsambitioner som kommer att ta mer realpolitiska förtecken än Congress-partiet utrikespolitik som åtminstone på det retoriska planet hade en stark koppling till Nehru/Gandhi-arvet med en mer pacifistisk hållning och en aktiv roll inom non-aligned movement. Programmet kommer allt mer att utformas mot det potentiella hot som det kinesiska kärnvapenprogrammet utgör för Indiens nationella säkerhet och kommer sannolikt att ha en mer utpräglad "war fighting capability". Som en stormakt anser sig Indien sannolikt behöva den strategiska handlingsfrihet, internationella prestige och avskräckningsförmåga som en militär-operativ kärnvapenarsenal medför.

Detta program kommer sannolikt även i framtiden att präglas av politiska förtecken, samt omgärdas av storslagna uttalanden och manifestationer för att erhålla internationell uppmärksamhet och inrikespolitiska förtjänster. Ingen av de intervjuade personerna vid sidan av Dr. Bajpaj hävdade att Indien bör visa en viss återhållsamhet i utvecklandet av sitt kärnvapenprogram, i syfte att erhålla bättre villkor i handels- och biståndfrågor. Ekonomiska sanktioner och biståndsincentiv framstår därför som relativt verkningslösa instrument för att hindra Indien från att vidareutveckla sitt kärnvapenprogram eller för att få Indien att skriva under provstoppsavtalet (Comprehensive Test Ban Treaty). Vidare har tanken att det finns ett nollsummespel mellan konventionella styrkor och en expanderande kärnvapenarsenal väldigt lite gehör inom det indiska säkerhetspolitiska etablissemanget. Det flesta av dessa analytiker hävdar att utvecklandet av de konventionella styrkorna måste fortgå i oförminskad omfattning och parallellt med utvecklandet av Indiens kärnvapenprogram. Det framstår även som att det pågår en dragkamp mellan de olika vapengrenarna om att erhålla största möjliga kontroll över de stridsspetsar som Indien disponerar.

2.2 Kärnvapendoktrinen

1999 publicerade det rådgivande organet National Security Advisory Board ett utkast till kärnvapendoktrin. Doktrinen har ingen legal status och är ej antagen av den indiska regeringen som officiell doktrin för Indiens kärnvapenprogram. National Security Advisory Board har dock nära anknytning till den indiska regeringen och det framstår som osannolikt att dokumentet skulle ha blivit publicerat om den indiska regeringen inte delat huvuddragen i doktrinen.

Dr. Charan Wadhwa som var en av författarna till "Draft Report of National Security Advisory Board on Indian Nuclear Doctrine" underströk att det var högst olyckligt att Indien hade publicerat doktrinen eftersom inget annat land i världen gjort samma sak. Vidare framhöll han att doktrinen innehöll en relativt defensiv hållning till kärnvapen i vilken det bland annat understryks att Indien framförallt vill verka för en global och allomfattande kärnvapenedrustning, att utformningen av programmet skall baseras på principen minimal avskräckning (minimal deterrence) samt att Indien inte kommer att vara det land som först använder kärnvapen i en konflikt (non first-use).

Generalmajor Rao nämnde i sammanhanget att Indiens kärnvapenprogram endast är utformat för att vedergälla ett kärnvapenangrepp men att den indiska försvarsmakten är mycket väl utformad för att göra detta även på operativ och taktisk nivå. Därigenom skiljer sig Raos uppfattning radikalt från andra intervjuade experter som framhöll att Indien har begränsad förmåga att operativt integrera kärnvapen i ett krigsscenario.

Det fyrasidiga dokument som doktrinen utgör innehåller i huvudsak information av policykaraktär. Mer kontroversiell information som principer för måldentifikation (targeting) förstörelsestyrka (destruction-level) framgår inte av doktrinen. Informationen har med andra ord ingen sekret prägel och motsvarande information kan inhämtas från öppna källor från i princip alla deklarerade kärnvapenstater. Följaktligen är det rimligt att anta att doktrinen i huvudsak är avsedd för att skicka diplomatiska signaler till andra länder snarare än att fungera som en manual för handhavandet av kärnvapen inom den indiska försvarsmakten.

2.3 Synen på (N)MD

Indiens svar på Bushadministrationens planer att upprätta ett anti-ballistiskt missilförsvar har väckt relativt stor internationell förundran eftersom uttalandet har varit betydligt mindre kritiskt till planerna än vad som var förväntat. Dr. Sharma vid Ministry of External Affairs, som författade utkastet till Indiens officiella svar på Bushadministrationens beslut, framhöll att det var en missuppfattning att Indien välkomnar ett sådant beslut. Det enda som Indien välkomnar är de nedskärningar i den amerikanska kärnvapenarsenalen som Bushadministrationen åtagit sig att göra i anslutning till upprättandet av ett missilförsvar. Vidare vill Indien se att samtliga kärnvapenstater sänker beredskapen på sina kärnvapen (de-alerting) i syfte att minska risken för olyckor och missförstånd. Anledningen till det relativt försonliga utlandet från Indiens sida kan härledas till att Indien vill vidareutveckla de förbättrade relationerna med USA. Vidare uttryckte Sharma sin uppskattning över att utrikesministeriet hade blivit förkonsulterat om Bushadministrationens planer vilket uppfattades som ett amerikanskt erkännande av Indiens legitima stormaktstatus. Sharma framhöll också att Indien under de senaste veckorna gradvis tvingats markera sitt missnöje med Bushadministrationens NMD-utspel eftersom Indiens första svar internationellt hade

uppfattats som ett stöd för de amerikanska planerna.² Indien anser fortsatt att ABM-avtalet är en hörnsten för den strategiska balansen mellan stormakterna. Följaktligen vore det mycket olyckligt om USA övergav detta avtal.

Generalmajor Rao framhöll att utvecklandet av ett amerikanskt missilförsvar kan påskynda Indiens egna ambitioner att upprätta ett ballistiskt missilförsvar. Indien har nyligen förhandlat med Ryssland om att införskaffa luftvärnsrobotsystemet S-300 som eventuellt kan utvecklas till ett begränsat missilförsvar. General Gera underströk också att den sittande regeringen har fått hård kritik från Congress-partiet för sitt svar på Bushadministrations planer att upprätta ett missilförsvar. Bland annat fruktar Congress att ett amerikanskt missilförsvar kommer att leda till en kinesisk kärnvapenupprustning som kan få negativa konsekvenser för Indiens säkerhet.

I utrikespolitiskt hänseende är intressant att notera att regeringen i New Delhi var villig att modifiera sina uttalanden om ett amerikanskt missilförsvar efter det att regeringen hade blivit förhandskonsulterad om ämnet. En aspirerande stormakt som Indien har uppenbarligen stort behov av internationellt erkännande. Följaktligen framstår bilaterala förkonsultationer inför viktiga utrikespolitiska manifestationer som ett effektivt redskap för att få indiskt stöd i internationella frågor.

3 UTVECKLINGEN AV INDIENS KONVENTIONELLA STRIDSKRAFTER

Samtalen om Indiens konventionella stridskrafter kretsade i huvudsak kring anledningen till de kraftigt höjda indiska försvarsanslagen samt hur dessa ökade anslag kommer att förvaltas.

3.1 Försvarsutgifter

Den indiska försvarsbudgeten präglas av djupa strukturproblem. Indien höjde sina försvarsanslag med 22 procent föregående år och planerar ytterliggare en höjning på 13 procent för nästkommande år. Likväl lämnade den indiska försvarsmakten tillbaka stora delar av denna höjning till försvarsministeriet eftersom försvarsmakten inte hade en plan för hur den skulle hantera upphandlingar av försvarsmateriel. Enligt Dr. Bajpaj är huvudanledningen till detta absorptionsproblem att kontakterna mellan försvarsministeriet (som nästan uteslutande består av civilanställda) och försvarsmaktens högkvarter är sporadiska och ostrukturerade. Vidare finns det inom försvarsministeriet en tendens att vilja detaljstyra alla inköp som den indiska försvarsmakten genomför trots att försvarsministeriet i vissa avseende saknar grundläggande kunskaper om de militär-operativa behov som försvarsmakten har. Det bör också noteras att upphandlingsförutsättningarna begränsas av att 70 procent av de indiska försvarsanslagen avsätts för s.k. "quality of life" ändamål d.v.s. löner, pensioner, sjukförsäkringar etc.

Enligt Dr. Bajpaj är det faktum att ledningskedjan (command and control) ej är klarlagd ett allvarligt strukturproblem för den indiska försvarsmakten. Försvarsmakten saknar förmågan att upphandla militär utrustning på ett effektivt sätt eftersom det inte finns en klarlagd struktur för beslutsfattande. Dessa upphandlingsproblem har satt sin prägel den indiska försvarsmakten. Moderniseringen av arméförbanden är till exempel undermålig enligt Bajpaj. Vidare är förmågan till strid i mörker i det närmaste obefintlig och det skydd (force

² Det bör i sammanhanget också nämnas att Indiens första uttalandet skapande en relativt hätsk inrikespolitisk debatt där regeringen erhöll stark kritik inte minst från tidningar som *Hindu Times* och *India Daily* som hävdade att Indien svar på Bushadministrationens planer framstod som undfallet och onyanserat positivt.

protection) som de indiska armésoldaterna kan erhålla i en krigssituation är mycket lågt både vid konventionell krigsföring och vad avser förmågan att operera i N-, B- eller C-kontaminerat område.

3.2 Materielanskaffning

Det är enligt flera experter svårt att spåra vart höjningen av de indiska försvarsanslagen går. Uppföljningen av beslut om upphandlingar är ofta undermålig. Den indiska regeringen har dock kungjort att man avser att avsätta 95 miljarder dollar över de nästkommande 15 åren för materielanskaffning. Flygvapnet som kommer att erhålla den största delen av de utökade försvarsanslagen (ca 30 miljarder dollar) kommer bland annat att införskaffa Suchoj MK-1 stridsflygplan, Mirage-plan samt AWACS-plan från Israel. På armésidan kommer mer anslag (25 miljarder dollar) bland annat att avsättas för upphandlandet av stridsvagnar av typen T-90 och artilleripjäser. Marinens stora satsningar (20 miljarder dollar) ligger framförallt på anskaffandet av två hangarfartyg (av motsvarande modell som admiral Gorsjkov), ubåtar av ryska Kilo-klassen samt hangarfartygsbaserat flyg i form av Su-30.

Två aspekter av Indiens materielanskaffning är anmärkningsvärda. För det första, traditionellt sett har det varit den indiska armén som har erhållit störst anslag bland de tre vapengrenarna. En starkt bidragande orsak till detta är att armén till skillnad från flygvapnet och marinen har haft en central roll att spela vid upprätthållande av den interna säkerheten i regioner som Kashmir och Nagaland. För det andra, trots att marinen erhåller lägre anslag än de andra vapengrenarna, så ökar marinen sin relativa andel av försvarsbudgeten som tidigare endast utgjorde ca. 14 procent av försvarsutgifterna. Beslutet att flygvapnet i framtiden kommer att erhålla större anslag än armén samt att marinen kommer att erhålla en relativt högre andel av försvarsutgifterna kan indikera en omprioritering av de uppgifter som den indiska försvarsmakten skall kunna lösa i framtiden. Det framstår som att traditionellt territorialförsvar med markstridskrafter och upprätthållande av den interna säkerheten nedprioriteras som mål för den indiska försvarsmakten till förmån för stärkt maktprojiceringsförmåga för att bemöta hot från andra länder och främja indiska säkerhetsintressen även utanför landets gränser.

4 SITUATIONEN I KASHMIR

Utvecklingen i Kashmir är potentiellt sett den mest sannolika katalysatorn för en väpnad konflikt mellan Indien och Pakistan. Följaktligen var detta ämne föremål för diskussion under mötena både i Kashmir och New Delhi. Vidare har Kashmirfrågan aktualiserats på grund av Indiens primärminister Vajpayee och Pakistans president Musharraf möte för överläggningar om frågan den 14 juli 2001.

4.1 Den militära situationen

Striderna mellan militanterna och de indiska styrkorna i Kashmir har ändrat karaktär det senaste året. Numera sker huvuddelen av striderna utmed den så kallade Line of Control (LoC) i stället för terrorattacker i städer. Angreppen sker främst i form av att militanterna angriper militärkonvojer och posteringar från bergen med artilleri och handeldvapen. Antalet dödade uppskattas till mellan 15-20 personer per dag enligt generaldirektören för Border Security Forces Ghurbachan Jagat.

Indien har delat upp ansvaret för upprätthållandet av säkerheten i Kashmir mellan Border Security Forces och den indiska armén. Totalt beräknas det finnas ungefär en halv miljon

indiska soldater i regionen. Enligt Bajpaj finns det ett djupt rotat missnöje inom den indiska armén över att den måste avsätta resurser för att upprätthålla lag och ordning inom det egna landet. Vidare är moralen inom den indiska armén mycket låg i det här avseendet. Det finns dokumenterade fall av att soldater inom armén har mutats av militanterna så att de obehindrat kan röra sig över LoC. Dr. Bajpaj bedömde att denna "Kashmir-fatigue" inom den indiska armén är en av de viktigaste faktorerna till att Indien har bjudit in Pakistans president för överläggningar om bland annat Kashmir. Indien har sedan april 2001 deklarerat en unilateral vapenvila i Kashmir. Dock pågår de militära aktiviteterna på båda sidor i oförminskad skala enligt ledaren för muslimska People's Action Committee Omar Farouq. Men den indiske guvernören i Kashmir Girish Saxena framhöll att Indien medvetet undvikit att stationera tyngre militär utrustning såsom stridsvagnar och flygstridskrafter i Kashmir i syfte att påvisa Indiens seriösa avsikter med vapenvilan.

Militanterna består till mellan 70 och 80 procent av utlänningar, i huvudsak pakistanier, afghaner och sudaneser. Rekryteringen bland kashmirer har minskat betydligt de senaste två åren. Anledningen till detta tycks enligt Bajpaj vara att militanterna har mindre politiskt fotfäste eftersom de är betydligt mer radikala och islamfundamentalistiska nu än tidigare. Vidare är kashmirerna i huvudsak sufimuslimer medan de flesta utländska militanterna är sunnimuslimer. De har i allmänhet sina läger på den pakistanska sidan av Kashmir och hävdas vara understödda av den pakistanska säkerhetstjänsten ISI som enligt Ghurbachan Jagat har ökat sitt militära bidrag i form av sprängämnen och handeldvapen till militanterna (Stingermissiler har till skillnad från i Afghanistan dock inte använts av militanterna). Militanterna riktar i huvudsak sina angrepp mot poliser, informatörer och den indiska armén. Om infiltrationen över gränsen kunde skäras av skulle militanternas verksamhet i Kashmir bryta ihop efter en vecka enligt Ghurbachan Jagat.

Dr. Wadhva framhöll att det vore möjligt för det indiska flygvapnet att angripa militanternas baser på den pakistanska sidan av Kashmir. Men detta kunde ha negativa implikationer för den säkerhetspolitiska utvecklingen i regionen, eftersom det kunde underminera Musharaffs maktställning i Pakistan, till fördel för islamska fundamentalister som vinner allt större inflytande i den pakistanska armén framförallt bland de lägre graderna. Så länge som Musharaff försöker tygla ISI, fundamentalisterna inom armén och prästerskapet kommer Indien att fortsatt undvika angrepp på pakistanskt territorium. Vidare måste Indien ta hänsyn till att det är världen näst största muslimska land med 120 miljoner muslimer. Ett angrepp på pakistanskt territorium kan leda till instabilitet i muslimdominerade områden i Indien. Detta är sannolikt en bidragande orsak till den återhållsamhet som indierna har visat trots att Indien tar stora förluster varje dag. Vissa experter som intervjuades ser detta som en indikation på att de säkerhetspolitiska relationerna i regionen i grunden är stabila. Följaktligen bedömde dessa experter risken för krig mellan Indien och Pakistan som väldigt liten. På analysnivån individuella beslutsfattare framhöll Dr. Subramanian att Musharaff talar punjabi, är född i New Delhi och att delar av hans släkt fortfarande bor kvar där. Följaktligen finns det ett personligt intresse för Musharaff som rimligtvis borde leda till att han vill undvika att en konflikteskalering mellan Indien och Pakistan skulle ta en nukleär vändning genom en första angrepp (first use) från Pakistans sida.

4.2 Den politiska situationen

Den mest aktiva politiska kraft som finns i Kashmir är sannolikt den s.k. All Parties Hurriyat Conference (APHC), vilken utgör en paraplyorganisation för 23 i huvudsak militanta muslimska partier. All Hurriyat är dock splittrade sinsemellan och saknar egentlig förankring hos den icke-muslimska befolkningen i Kashmir. Vidare har de olika grupperingarna även

skiftande åsikter om huruvida Kashmir skall förenas med Pakistan, om det skall bli en egen stat eller om området skall ha regional autonomi inom den indiska republiken. Ytterligare ett problem för de grupperingar som ingår i All Hurriyat är att deras kopplingar till de militanta rörelserna som kommer in från Pakistan och Afghanistan. Dessa militanter tillåter oftast inte att medlemmarna i All Parties Hurriyat gör några eftergifter till den indiska centralmakten. Om så sker ändå brukar väpnade aktioner mot All Parties Hurriyat medlemmarna följa som en konsekvens.

Acting Cheif Minister för delstaterna Kashmir och Jammu, Gulam Mohimuddin Sha, kritiserade All Hurriyat för att de inte har medverkat vid de val som har hållits i Kashmir. Anledning till detta var enligt Sha att All Hurriyat ej skulle få den uppslutning som de hävdar att de har i regionen. Saxena framhöll att Indien var villigt att föra en dialog med de grupperingar inom All Hurriyat som hade en seriös politisk agenda samt som tog avstånd från de våldshandlingar som är förknippat med de utländska militanternas närvaro i Kashmir.

5 FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR SAMTALEN MELLAN MUSHARRAF OCH VAJPAYEE

5.1 Interna förväntningar

Förväntningarna inför samtalen mellan president Musharraf och premiärminister Vajpayee den 14 juli 2001 präglades av ytterst måttliga förhoppningar på de resultat som samtalen kunde uppnå. Dock fanns det en allmän konsensus om att samtalen eventuellt kan leda till en långsiktig process som kan lägga grunden för stabilare relationer mellan Indien och Pakistan.

Enligt general Gera vid United Services Institution har Musharraf inte full kontroll över det politiska läget i Pakistan. Följaktligen kommer inte samtalen att leda till något genombrott eftersom Musharraf saknar det nödvändiga politiska underlag som krävs för att han skall kunna göra trovärdiga överenskommelser med den indiska regeringen.

Omar Farouq, som är ordförande för Peoples Action Party, uttryckte sitt stöd för mötena mellan Musharraf och Vajpayee men hävdade att förhandlingarna om Kashmirs framtid inte får ske "över huvudet" på det kashmiriska folket. Dock accepterade All Hurriyat att man inte var inbjuden som tredje förhandlingspart under samtalen även om så hade varit önskvärt.

Guvernören Saxena beskrev samtalen som början av en process snarare än som en lösning på problemet. Förutsättningarna för några genombrott under det första mötet 14 juli bedömde han som mycket små även om det finns förutsättningar för samarbete och dialog som kan stabilisera regionen på sikt.

Bedömning

Det finns ett gemensamt intresse av att förbättra relationerna mellan Indien och Pakistan. Pakistan står vid branten till ekonomisk kollaps och har inte ekonomiska resurser för att kontra de ökande indiska försvarsanslagen. Inom det indiska systemet finns det samtidigt en relativt djup "Kashmir fatigue" framförallt inom armén. Följaktligen har båda sidor ett gemensamt incitament för att stärka relationerna i allmänhet och hitta en lösning på Kashmirproblematiken i synnerhet. Men båda Musharraf och Vaipayee kommer dock till förhandlingsbordet med mycket begränsade förutsättningar för att göra några eftergifter.

Musharraf är under stark press från de muslimska militanterna och prästerskapet samtidigt som Vajpayees regering bygger på stöd av det ultranationalistiska koalitionspartiet Shiv Sena som redan motsatt sig en dialog med Pakistan. Följaktligen framstår det inte som sannolikt att det kommer att äga rum några genombrott under de första samtalen. Men förhandlingarna kan komma att skapa viss internationell uppmärksamhet och leda till närmare band mellan de båda politiska ledarna. En sådan utveckling, kan i sin tur, skapa förutsättningar för en mer långsiktig process som kan generera förtroendeskapande åtgärder mellan de båda länderna.